

Samoa'da Ergen Olmak

Emre Aktürk, KTO Karatay Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Sosyoloji Bölümü

ORCID: 0000-0001-8216-1980

E-Posta: emreakturk_70@hotmail.com

Margaret Mead Hakkında

Amerikalı bir Antropolog olan Margaret Mead, 1901 yılında ABD'de doğmuştur. DePauw Üniversitesi ve Bernard College'de aldığı eğitimler sonrasında 1923 yılında Franz Boas ve Ruth Benedict gibi antropologların yanında çalışmış ve onlardan büyük ölçüde etkilenmiştir. Aynı dönemde Columbia Üniversitesi'nden yüksek lisans ve doktora dereceleri alan Mead, 1925 yılına geldiğinde Güney denizlerine okul gezileriyle gitmiş ve yirmi üç kitabından ilki olacak olan ve bu çalışmada incelenen kitabı için veriler toplamaya başlamıştır.¹ Ancak bu geziler oldukça yoğun emek de gerektirmekteydi. Derek Freeman'ın aktardığı kadarıyla, Mead, Samoa çalışmasına başlarken saha çalışmaları konusunda çok az bilgi sahibiydi ve pratik deneyimi ise neredeyse hiç yoktu, ancak Mead bu eksikliklerinin üzerine gitmiş, örneğin zamanının uzun bir kısmını çalışma yapmak istediği topluluğun dilini, bizzat o topluluğun içine girerek, öğrenmekle geçirmiştir (Freeman, 1983: 65-66). "Samoa'da ergenler üzerinde gerçekleştirdiği çalışmaları, Manus'ta erken çocukluk dönemi (*Growing Up in New Guinea*) ve Bali'de bebekler ile küçük çocukların bakımı üzerine yapmış olduğu incelemeler izler. Nereye giderse gitsin, erken dönem araştırmacıların büyük ölçüde göz ardı ettiği kadınlar ve çocuklar odak noktasıdır." (Bateson, 2018: 12). Mead'in gerçekleştirdiği çalışmalar kendi döneminde ve hatta sonrasında bile, yazarın oldukça popüler bir figür haline gelmesinin önünü açmıştır. "Dur durak bilmeden çalışır, her yerde daha mutlu, daha az saldırgan ve duygusal açıdan daha güçlü insanlar yetiştirecek daha iyi kültürler oluşturabileceğimizi, hatta oluşturmamız gerektiğini savunurdu." (Pipher, 2018: 17).

Mead 1978 yılında ölünceye kadar birçok çalışmaya imza atmıştır. Ancak Mead yalnızca akademik metinler üretme konusunda değil ayrıca aktif bir şekilde insanların ve toplumların hayatını dönüştürmek ve daha adil, barışçıl ve özgür bir hayatın nasıl mümkün olacağı konusuna da kafa yormuş ve bu uğurda çalışmıştır. Belki de bu yüzden ki, kendisine, "tüm dünyanın büyükannesi" unvanı verilmiştir (Pipher, 2018: 16).

Kitabın İncelenmesi

Kitabın orijinal ilk baskısı² her ne kadar 1928 yılında yapılmış olsa da yirminci yüzyıl boyunca kitap, çeşitli dönemlerde ve bazı eklerle yeniden basılmıştır. Bu çalışmada incelenen baskı, 2001 yılında Harper Perennial'dan çıkan baskısından çevrilmiştir. Bu yeni baskıda, ilk baskıya ek olarak, kitabın girişinde Mead'ın kızının yazdığı bir bölüm, buna ek olarak Mary Pipher'in yazdığı bir kısa bölüm ve yine ek olarak Mead'ın kendisinin 1972'de kaleme aldığı yeni bir önsöz yer almaktadır. Orijinali İngilizce olarak yayımlanan ve bu çalışmada incelenen Türkçe çevirisi, Gökçe Aktuğ tarafından yapılmış ve 2018 yılında Alfa Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Kitap Mead'ın, kitabın 1928 yılında yapılan ilk baskısında da kendine yer bulan, "Teşekkür" yazısıyla (2018: 9-10) başlar ve yazar iki sayfalık bu kısımda, çeşitli yardımlar aldığı kurumlara ve kişilere olan teşekkürlerini belirtir. Örneğin bu kısımda Antropolojide önemli bir yeri olan Franz Boas'ın da olması dikkat çekicidir (Mead, 2018: 9). İlerleyen sayfalarda Margaret Mead'ın kızı Mary Catherine Bateson'un bu kitap için kaleme aldığı "Yeni Yüzyıl İçin Notlar" başlıklı bir yazı (Bateson, 2018: 11-14) yer almaktadır. Bateson burada, annesinin bu ilk çalışmasına başlama aşamasında, yayıncısıyla olan ilişkisinden, kitabın temel motivasyon uğraklarından ve kısaca annesinden bahsetmektedir. Kısaca Mead'ın temel amacı, Batı dışı toplumlar hakkında ilgi çekici hikayeler kaleme almanın ötesinde, Amerikalı okuyuculara ve tüm topluma buradaki kültürden yeni kazanımlar açma imkânıdır (2018: 11). Devam eden sayfalarda Mary Pipher'in, kitabın, Perennial Classics basımı için bir eleştiri yazısı yazdığı bir bölüm (Pipher, 2018: 15-20) gelmektedir. Pipher bu bölümde, Mead ile kendisi arasındaki çeşitli benzerliklerden ve Mead'ın yaptığı şeylerin hem yazarın kendi zamanı hem de günümüz için hâlâ önemini koruduğundan bahseder (Pipher, 2018: 15-16).

Pipher'in metninin ardından, Franz Boas'ın bu kitap için kaleme aldığı ve 1928 yılındaki ilk baskıda da yer alan bir önsözünün ardından Mead'ın 1972 yılında kaleme aldığı başka bir önsöz gelir. Mead yazdığı bu son önsözde, kitabın neredeyse 50 yılı bulan ömründe karşılaştığı kimi eleştirilere yanıt vermeye çalışır: Örneğin, yeni nesil Samoalıların bu kitapta yazılanlardan utanmamaları gerektiği de bunların başında gelir (2018: 23-28). Ayrıca bazı entelektüel itiraflarda bulunmaktan da çekinmez: "Bugün olsa daha farklı yazardım." (2018: 28).

Ve nihayet "Samoa'da Ergen Olmak" (Mead, 2018: 29) başlayabilir. Metnin ilk ve orijinal haline ulaşmak için bu kadar fazla önsöz, takdim vb. yazılarını

okumak biraz zorlayıcı olabilir. Öte yandan neredeyse yüz yıla yakın ömrü olan bir çalışmanın bu denli fazla önsöz ve takdimler içermesi bir taraftan olağan karşılanabilir ancak gerek yerli gerekse de yabancı yayıncıların, kitaba başlarken oldukça yoğun önsöz ve takdimlerin okuyucuda ne denli duygular uyandırabileceğini düşünmeleri gerekir.

Tüm bu Önsöz ve Takdimlerin ardından Mead, kitabına “Giriş” (2018: 29-38) başlığıyla başlar. Mead burada öncelikle bu kitabının temel konusunu, iddiasını ve tezlerini ortaya koymaktadır. Ona göre, kendi dönemindeki Amerikan toplumunda ergenlik oldukça stresli ve çalkantılı bir geçiş dönemi olarak resmedilmektedir. Mead bu durumu “Amerikalı psikologlar gençlerin huzursuzluklarına gerekçeler bulma çabasına girdiler.” şeklinde açıklar. (2018: 30). Mead bu ve buna benzer görüşlerin, ergenliğin fırtınalı bir süreç, zorlu ve çetin bir yaş aralığı olduğu iddialarının zaman içinde giderek daha da yaygınlaştığını belirtmektedir. Mead, böylesi indirgemeci ve determinist yaklaşımlara temkinli yaklaşılması gerektiğinin farkındadır. O’na göre mesele ergen olmaktan ziyade Amerika’da ergen olmakla ilgiliydi (2018: 32). Samoa’da ve Samoa sonrasında yanıt aradığı sorular şunlardır: “Ergenlerimizi rahatsız eden sıkıntılar ergenliğin doğasından mı yoksa uygarlığımızdan mı ileri gelmektedir? Daha başka koşullar altında, ergenlik daha farklı bir tablo çizebilir mi?” (2018: 37). Böylece Mead farklı topluluklarda, ergenlik ya da genel olarak insan hallerinin farklı olabileceğine dair bir öngörüye sahipti. Farklı toplulukları incelemenin en iyi yolu ona göre antropolojydi.

“Giriş” bölümünün ardından Mead “Samoa’da Bir Gün” isimli ikinci bölümde (2018: 39-43), sabah güneşin doğuşundan, hatta bazen güneş doğmadan evvel ay ışığıyla başlayan yeni günün kısa bir tasvirini verir (2018: 40).

Üçüncü bölüm olan “Samoa’da Çocuk Eğitimi” (Mead, 2018: 44-57) ise, bir bebeğin doğumu ve devam eden süreçte onun bakımı hakkında bilgiler vererek başlar. Çocuğun yaşı ilerledikçe, ona nasıl terbiye ve eğitim verildiği aktarılır (Mead, 2018: 44-46). Bu bölümle birlikte Mead, okuyucuyu, incelediği toplumun ve insanların daha detaylı özellikleriyle buluşturur. Örneğin, bu toplumda kızlar 6-7 yaşlarına geldiklerinde, kendilerinden küçük çocukların ya da kardeşlerinin bakımlarını üstlenmek zorundadırlar. Mead bunu bir toplumsallaşma süreci olarak kabul eder: “Fakat bir çocuk, tam da inatçılığı dayanılmayacak boyuta ulaşacak kadar büyüdüğünde, ondan daha küçüğünün sorumluluğu sırtına yüklendiğinden, bütün süreç sıfırdan başlar; böylece her çocuk bir yandan terbiye olurken, bir yandan da kendinden küçüğünün sorumluluğu yoluyla toplumsallaşır.” (Mead: 2018: 47). Kızlar, “yeterince büyüyüp tarlalarda

çalışacak, köye yiyecek taşıyabilecek kadar güçleninceye değin, bebek bakıcılığı ve getir götür işleri yapmaya mahkûmdurlar.” (2018: 50). Aslına bakılırsa bu süreç, kızlar için bir tür hayatı öğrenme ve sorumluluk üstlenme süreci olarak da adlandırılabilir. Tabi aynı anda erkek çocuklardan böylesi zorlu işler beklenmediğini de belirtmek gerekir.

Dördüncü bölüm olan “Samoa HaneHalkı”nda (2018: 58-72) ise Mead, incelediği toplumdaki aile yapısını analiz etmektedir. “Hanehalkı, yalnızca anne baba ve çocuklardan oluşan biyolojik aileden ibaret olabileceği gibi; kapsamı, *matai* [aile reisi] veya eşine kan, evlilik ya da evlat edinme bağı ile bağlı olan ancak çoğu kez aralarında herhangi bir yakın ilişki bulunmayan, on beş yirmi kişiye kadar genişleyebilir.” (Mead, 2018: 58). Burada bildiğimiz anlamda geniş aileleri düşünebiliriz, ancak Samoa’daki aile yapısında, örneğin genç kızlar kendi ailesine kızdığında bir süre akrabalarının yanında yaşayabilirler, hatta oradan da başka bir akrabalarının yanına kolayca giderler ve neredeyse istedikleri kadar orada kalabilirler. Mead böylesi bir aile yaşantısının, kızların ergenliklerini daha kolay atlattıklarında önemli bir etken olduğu düşüncesindedir. Öte yandan,

Akrabalar, kişinin birçok talepte bulunabileceği ama aynı zamanda kendilerine karşı birçok yükümlülüğün yerine getirilmesi gereken kişilerdir. Bir akrabadan yiyecek, giyecek, barınak veya kan davasında yardım talep edilebilir. Herhangi bir talebi geri çevirmek kişinin pinti veya insani incelikten yoksun biri olarak yaftalanmasına yol açar ki, bu sonucusu Samoalıların en fazla değer verdiği erdemdir. (Mead, 2018: 63)

Özetle “Pek az çocuk daimî olarak tek bir evde yaşar; çoğunluk her zaman farklı adresleri deneyip durur. ... Her zaman kaçıp sığınabileceği akrabaları vardır.” (Mead, 2018: 60-61).

Bu noktada şunun da belirtilmesi gerekir ki, bize anlatılan topluluk ve o topluluğun kendine özgü yaşam pratikleri, bu topluluğa uzak olan okuyucunun anlam dünyasına net bir şekilde oturmayabilir, belki de burada okuma yaparken, hâlihazırda bizim alışık olduğumuz kendi aile ya da akrabalık pratiklerini en azından bir süreliğine paranteze alarak böylesi metinleri okumak oldukça önemlidir.

Mead, beşinci bölüm “Kızlar ve Akran Grupları” (2018: 73-83) ile altıncı bölüm olan “Kızlar ve Toplum”da (2018: 84-92), kızların arkadaşlık ve akrabalık ilişkilerinden bahsetmektedir. Ergenliğe girmeden önce “cinsiyete göre keskin bir çizgiyle ayrılan bu gruplarda, küçük kızlarla oğlanlar arasındaki düşmanlık

belirgin biçimde göze çarpar.” (2018: 73). Kızlar çoğunlukla akrabaları olan kişilerle arkadaşlık kurmaya meyillidir. “On yedisindeki kızlar yaşıtı bir komşuyla arkadaşlık etmektense köyün diğer ucundaki akrabalarını ziyaret etmeyi tercih ederler.” (2018: 79). “Kız olsun erkek olsun, toplum çocukları on beş on altı yaşına gelinceye dek göz ardı eder. Bu yaşın altındaki çocukların ne bir toplumsal konumu ne herhangi bir grup aktivitesi ne de sosyal yaşamda bir yeri vardır.” (2018: 84).

“Cinsel İlişkiler” başlıklı yedinci bölümde (2018: 93-110) ise Mead, on üç on dört yaşlarında ergenliğe girmeye başlayan kızların, cinselliğe bakışlarının nasıl ve ne yönde değiştiğini okuyucuya sunmaktadır. Mead’e göre Samoa’da kızların ergenliğe girinceye değin karşı cinsle olan ilişki ve yakınlıkları yok denecek azdır. Mead’dan aktaralım:

Bir kız çocuğunun oğlanlara karşı geliştirmeyi öğrendiği ilk tavırlar, sakınım ve düşmanlıktır. İlk başta, evde ve aile çevresinde erkek ve kız kardeşler arasındaki tabuyu gözlemler, daha sonra yaşıtı kızlarla birlikte tüm oğlan çocuklarına seçilmiş düşmanlar gözünüyle yaklaşır. Bir kız sekiz dokuz yaşına geldiğinde, kendinden daha büyük erkek çocukların yanına yaklaşmamayı öğrenmiştir. Küçük oğlan çocuklarına karşı düşmanlık, daha büyüklerine karşı ise utangaçlıkla birleşen bir sakınma hali, on üç on dört yaşlarına dek, yani kızlarda ergenliğe yaklaşınca, erkeklerde ise sünnet oluncaya kadar sürer. Bu yaşta, çocuklar akran grubundan ve akranlar arası düşmanlık duygularından uzaklaşmaya başlarlar. Henüz tam anlamıyla cinsel bir bilinç oluşmuş değildir. Bu, cinsiyetler arası ilişkilerin en az duygusal yük taşıdığı dönemdir. Samoalı kızlar yaşlı, evli ve bir sürü çocuğa sahip bir kadın oluncaya dek bir daha asla karşı cinsle bu derece tepkisiz kalmayacaktır. (2018: 93)

Öte yandan Mead şu şekilde bir uyarı yapmadan da duramaz. “Toplumumuzda tekeşlilik, aidiyet, kıskançlık ve şaşmaz sadakat kavramlarına sıkı sıkıya bağlı olan romantik aşk ideali, Samoa’da geçerli değildir.” (2018: 107).

İlerleyen bölümde Mead, “Dansın Rolü”ne (2018: 111-119) vurgu yaparak, dans etme ritüelinin hem sosyalleşmede hem de bireysel kalabilmede ne denli önemli olduğundan bahseder. Mead’e göre, “dans her yaştan ve cinsiyetten insanın katılabildiği yegâne etkinlik olması sebebiyle, yetiştirilmeye ilgili etraflı bir analiz yapabilmek için benzersiz bir fırsat sunar. ... dans, sosyal bir çerçevede gerçekleşen tamamen bireysel bir etkinliktir.” (2018: 111). “Dansın, Samoalı çocukların eğitiminde ve sosyalleşmesinde iki türlü rolü vardır. Öncelikle çocukların üstündeki alışlagelmiş baskıyı etkin bir şekilde dengeler. Söz konusu

dans olduğunda, yetişkinlerin ‘Otur ve çeneni kapa!’ türünden ihtarları, ‘kalk ve dans et!’ ile yer değiştirir.” (2018: 116). Diğer önemli rol ise, çocukların utangaçlık eşiğini düşürmesidir (2018: 117).

“Kişiliğin Yorumlanması” bölümünde (2018: 120-126) Mead, içinde yer aldığı bireylerin ne tür bir karaktere sahip olduğuna dair bir genel ideal tip kurma derdindedir. Daha açık bir deyişle Mead, bir Samoalı tipolojisi inşa etme niyetindedir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki bu girişim oldukça yüzeysel kalmıştır. Mead’in Samoalıların kişiliklerini yorumlarken fark ettiği iki temel kişisel özellik, isteksizlik ve dikbaşlılıktır. Hatta o kadardır ki “Temel nedenlere karşı bu kayıtsızlık, her türlü şahsi soruya karşılık verilen ve geleneksel olarak kabul gören, son derece muğlak bir yanıtla daha da ileriye taşınır.” (2018: 121).

Kişilik analizlerinden sonra kızlarda gündelik hayat alanlarının bazı bölgelerindeki deneyimin varlığı konusuna eğilir Mead. “Samoalı Kızlarda Deneyim ve Benlik” olarak karşımıza çıkan bu onuncu blmde (2018: 127-146) Mead özellikle, doğum ve ölüm gibi gündelik insani olayların çocukların gözlerinden uzak tutulmaya çalışılmadığını söylemektedir. Çocuklar böylesi gerçeklikleri oldukları haliyle gözlemlerler. Örneğin otopsiyi ele alan şu pasaj konuyu daha iyi aktarabilir:

... Çocukların duygusal gelişiminde kötü izler bıraktığını iddia etmek de güçtür. Muhtemelen, yetişkinlerin bütün bunların korkunç olduğu kadar doğal ve sıradan gerçeklikler olduğuna dair yaklaşımları, olası kötü sonuçların önüne geçmek için yeterli etkiye sahiptir. Çocuklar yaşam ve lme karşı içten bir ilgi gösterirler. Ve bu onları, dehşet duyguları, doğum sırasında ölen bir komşu ile büyük şefin komşu köyde karşılaştığı görgü kurallarına aykırı muamele arasında bölünen yetişkinlerinkine kıyasla çok daha fazla etkiler. ... yaşam ve ölüm, daha erken yaşta olanca gerçekliğiyle gözler önüne serilmektedir. (2018: 129)

Mead bu noktada, başta cevabını aradığı sorunun yanıtlarını bulmaya başlayacaktır. “Bir sonraki blmde ele alacağım birkaç vaka haricinde, ergenlik bir kriz ya da stres dönemi değildi. Aksine, yavaş yavaş olgunlaşan ilgi alanlarının ve yeteneklerin düzenli gelişim gösterdiği bir dönemdi. Kızların zihinlerini meşgul eden herhangi bir karmaşa, bir felsefi sorgulama ya da ulaşılması g arzular söz konusu değildi.” (2018: 146).

On birinci blmde (2018: 147-166) Mead, yukarıdaki alıntısında bahsettiği hariç birkaç vakaya değinmektedir. “... bu bölümü, çoğu kez bir çatışma potansiyeli taşımakla birlikte gerçekte çok ciddi sorunlara yol amasalar da,

norm dışı mizaç ve davranışlara sahip birkaç kızın hikâyesine ayırdım.” (2018: 147). “Olgunluk Dönemi ve Yaşlılık” bölümüyle (2018: 167-173) Mead, ele aldığı bu hikâyenin saha kısmı verilerinin sonuna gelmiş olmaktadır. Böylece bir Samoalı kızın doğumundan yaşlı haline gelinceye değin hayat akışını bize sunan Mead, son kertede şöyle bir soru sorarak kitabına devam etmektedir: Peki tüm bu anlatılan insan ve toplum hikayelerinden, biz, kendi toplumumuz için bir şeyler öğrenebilir miyiz, eğer öyleyse ne/ler öğrenebiliriz? Bu noktada okuyucunun Mead’ın yazdıklarını okuması ancak devamında, hangi dönemde okumuş olursa olsun, bu yazıların kendi dönemi içerisinde ne anlama geldiğine, ayrıca bu kitaptan hâlâ benzer kazanımlar elde edilip edilemeyeceği üzerine de düşünmesi gerekir.

Mead son olarak beş adet ek bölümüyle kitabını sonlandırmaktadır. Bunlar; bölümlerin içinde yer alan dipnotlar, çalışmanın metodolojisi hakkında kısa bir açıklama, dönemin Samoası hakkında kısa bir tasvir, Samoa’da karşılaştığı zihinsel engellilerin ve zihinsel hastalıkların açıklanması ve analize temel oluşturan bazı materyallerden oluşmaktadır.

Sonuç olarak, aslına bakılırsa Mead’ın böylesi bir antropolojik saha çalışmasını yapmasının altında yatan temel sebeplerden biri kendi toplumunu dönüştürme yolunda pratik kaygı gütmesidir. O, kimilerinin ‘ilkel’ ve hatta ‘yabani’ olarak yaftaladığı toplumlardan, modern dünyanın bir şeyler öğrenebileceği iddiasında olmuştur. Mead, “antropolojinin, yalnızca kulağa hoş gelen egzotik öykülerin ötesine geçerek, Batı medeniyetinin kendini tanımasında önemli bir kaynak teşkil etmesi” için çaba vermiştir. (Bateson, 2018: 11). Daha açık bir deyişle, Amerikalı okuyucuların, bu antropolojik çalışmadan dersler çıkarmalarını bekler Mead, örneğin Samoa’daki eğitime bakıp kendi eğitimlerini yeniden tasarlamalarına dair imkân olduğunu söyler. Özetle ‘ilkel’ olarak adlandırılan topluluklardan bile bir şeyler öğrenilebileceğine dair rölâtif bir bakışın izleri görülmektedir.

Mead, o dönemde ve belki de her dönemdeki önyargılı okuyucularına karşı şöyle der gibidir, sizin ‘ilkel’ ve ‘ahlaksız’ olarak kodladığınız insan ve topluluklar sanıldığı gibi olmayabilir, onların da kendilerine ait bir yaşam sistemi, otorite dağılımları, inançları ve kültürleri olabilir. ‘Batı medeniyetinden’ uzak oluşları onları ilkel ve vahşi olarak etiketlememize sebep olmamalıdır. Onlar da tıpkı bizler gibi kompleks aile, ekonomi ve yönetim sistemlerine sahip olabilirler.

Mead, burada, yalnızca ötekini incelemek ve tasvir etmekle yetinmez, elde ettiği bulgularını ve gözlemlerini, kendi toplumuyla kıyaslayıp, bu öteki toplumdan

neler öğrenebileceğini de düşünmesi bakımından önemlidir. Aslına bakılırsa, bu yalnızca bir antropolojik saha çalışması değildir, aynı zamanda iddia edilebilir ki bu çalışma bir eğitim bilimleri, eğitim sosyolojisi ve psikoloji çalışması olarak da değerlendirilebilir.

Sonnotlar

1 Margaret Mead. 9 Haziran 2023. <https://www.britannica.com/biography/Margaret-Mead> . Son erişim tarihi, 03/07/2023.

2 Mead M (1928). *Coming of Age in Samoa A Psychological Study of Primitive Youth For Western Civilisation*. New York: William Morrow&Company.

Kaynakça

Bateson M C (2018). Yeni Yüzyıl İçin Notlar. M Mead içinde. *Samoa'da Ergen Olmak Batı Uygarlığı İçin Yabani Gençlik üzerine Psikolojik Bir Çalışma*, İstanbul: Alfa Yayınları, 11-14.

Freeman D (1983). *Margaret Mead and Samoa the Making and Unmaking of an Anthropological Myth*. Canberra: Australian National University Press.

Mead M (1928). *Coming of Age in Samoa A Psychological Study of Primitive Youth for Western Civilisation*. New York: William Morrow&Company.

Mead M (2018). *Samoa'da Ergen Olmak*. Çev. G Aktuğ, İstanbul: Alfa Yayınları.

Pipher M (2018). Perennial Classics Basımı İçin Önsöz. M. Mead içinde, *Samoa'da Ergen Olmak Batı Uygarlığı İçin Yabani Gençlik Üzerine Psikolojik Bir Çalışma*, İstanbul: Alfa Yayınları, 15-20.